

STANOWISKO
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 9 kwietnia 2013 r.

w przedmiocie podejmowania przez sędziów dodatkowego zatrudnienia na podstawie art. 86 § 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Sędzia może podejmować dodatkowe zatrudnienie na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym w łącznym wymiarze nie przekraczającym pełnego wymiaru czasu pracy pracowników zatrudnionych na tych stanowiskach, pod warunkiem jednak, że wykonywanie tego zatrudnienia nie będzie mu przeszkadzało w pełnieniu obowiązków sędziego. Może także podejmować inne zajęcia, jeżeli nie przeszkadza to w pełnieniu obowiązków sędziego i nie osłabia zaufania do jego bezstronności lub nie przyniesie ujmy godności urzędu sędziego, a także nie spowoduje sprzeciwu ze strony właściwego prezesa lub w przypadku prezesów Ministra Sprawiedliwości (art. 86 usp).

W kontekście tych unormowań należy zauważyć, że jedynie sędzia obdarzony wysokim poziomem kwalifikacji zawodowych i należycie wykształconych umiejętnościach organizacji swego czasu pracy jest w stanie wykonywać powierzone mu zadania w odpowiednim czasie i pogodzić dodatkowe zatrudnienie lub zajęcia z podstawowymi obowiązkami wynikającymi z zadań sędziego.

Powyższa regulacja ograniczająca prawo do zatrudnienia sędziego jest wyjątkowa, ale jednocześnie kompletna. W związku z tym brak jest podstaw do uznania za zasadne żądania od sędziego w czasie, w którym wykonuje dodatkowe zatrudnienie lub zajęcie, aby korzystał z urlopu wypoczynkowego. Inne są cele ograniczenia możliwości podejmowania dodatkowego zatrudnienia sędziego, a inne prawa do urlopu wypoczynkowego. Prawo do wypoczynku jako podstawowe prawo obywatelskie jest zagwarantowane każdemu w art. 66 ust. 2 Konstytucji RP, a także art. 14 i przepisach działu VI i VII Kodeksu pracy. Prawo to ma charakter podmiotowy. Jest prawem osobistym i niezbywalnym, bez możliwości zrzeczenia się go. Te wymienione niektóre, ale podstawowe cechy prawa do urlopu wypoczynkowego, oraz zasady korzystania z niego, takie jak powinność wykorzystania urlopu w naturze, jednoznacznie przesądzają, że urlop wypoczynkowy służy osobistemu wypoczynkowi pracownika. Celem urlopu jest odzyskanie przez pracownika sił i umożliwienie mu pozostawania w należytej kondycji psychicznej i fizycznej do dalszej pracy.

Biorąc pod uwagę charakter obowiązków sędziowskich i powyższe regulacje prawne, Krajowa Rada Sądownictwa podkreśla, że podstawowym miejscem pracy sędziego jest sąd, w którym sędzia sprawuje swój urząd. W związku z tym priorytetem dla sędziego są jego obowiązki związane ze sprawowanym urzędem.

W sytuacji zatem, gdy prezes właściwego sądu w stosunku do sędziego, bądź Minister Sprawiedliwości w stosunku do prezesa, po przeprowadzeniu należytej analizy obciążenia, efektywności i sprawności organizacyjnej sędziego uzna, że dodatkowe zatrudnienie na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym w szkole wyższej, bądź inne dodatkowe zajęcie będzie przeszkadzało w pełnieniu obowiązków sędziego, winien wydać decyzję o sprzeciwie wobec zamiaru podjęcia tego zatrudnienia. Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa nie można uzależniać braku wyrażenia sprzeciwu od nałożenia na sędziego obowiązku zwrócenia się o udzielenie mu urlopu wypoczynkowego na czas obejmujący dodatkowe zatrudnienie lub zajęcie.

Krajowa Rada Sądownictwa dostrzega wagę zapewnienia właściwego poziomu wykładowców w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. W związku z tym uważa, że kwestia wykonywania przez sędziów dodatkowych obowiązków w tym zakresie wymaga odpowiedniego uregulowania w przepisach usp lub w przepisach dotyczących Szkoły np. poprzez wprowadzenie systemu okresowych delegacji do wykonywania obowiązków dydaktycznych. Obowiązujący art. 77 § 2a usp niedostatecznie rozwiązuje ten problem. Długotrwała nieobecność sędziów w macierzystych sądach wywołana zajęciami dydaktycznymi w Szkole dezorganizuje pracę tych sądów. Problemu tego nie można jednak rozwiązywać poprzez żądanie od sędziów wykorzystania na cele dydaktyczne urlopu wypoczynkowego. Stan ten wymaga podjęcia odpowiedniej inicjatywy legislacyjnej.